

דבר תורה לפרשת במדבר

מאת החייל הקדוש עמיחי רובין הי"ד

סיכום על פי שיעור של הרב עוזי חובב בשיחות הרצי"ה קוק זצ"ל

אנו זוכים לשוב ולהיפגש עם ספר במדבר, שכפי שאומר הרצי"ה, זה חומש עם עניין מיוחד. בעולם הזה האדם נמצא ב-2 מצבים - בבית ובדרך. הבית הוא המקום המוגן. לעומתו הדרך כרוכה בסכנות, אבל כמו שאדם פרטי חייב לצאת לדרך - כי אי אפשר להיות רק בבית, דרך זה דבר הכרחי - אותו דבר האומה הישראלית: בונים אותה גם ע"י קביעות וגם ע"י הדרך. החידוש הגדול של ספר במדבר זה שגם הדרך בונה את האומה. אע"פ שלכאורה דרך זה רק מעבר ממקום למקום והעיקר הוא לשוב, אבל לא כך מדריכה אותנו התורה. מי שכל הזמן כשהוא בדרך רק חושב על החזרה הביתה - הדרך שלו נהיית מאוד מסוכנת, גם לעצמו וגם לסביבה, מכיוון שהדרך אכן כרוכה בסכנות, אבל צריך לדעת גם איך להתמודד עם הסכנות האלו, אסור להתעלם מהדרך עצמה. לכן זהו חומש הדרך. ונכון שנפגוש נפילות, אבל צריך לזכור שרוב מי שהלך בדרך לא נפל, כי הוא שמר תורה, וכיוון שהתורה מתייחסת אל הדרך - אז הוא ממשיך את קביעותו בתורה, והוא שמור כאילו היה בבית. התורה לא מתחמקת ולא מתעלמת מהקשיים. כמו שהקב"ה לא עוזב אותנו בבית - "ושכנתי בתוך בני" - השראת השכינה מופיעה גם בדרך. היא לא מחכה רק שנחזור, היא לא מחכה רק בבית המדרש. אם התורה מביאה ספר שמראה שהשכינה נודדת איתנו - אתה מבין שאם היא הייתה מחכה במשכן שישבו אליה, היא הייתה מחכה עד היום הזה. זה לכתחילה עניינה - להתלוות אלינו לדרך. ולכן צריך ספר שלם איך מגלים את השראת השכינה שבדרך, וזה הרבה יותר מסובך מאשר בבית. לכן צריכה השכינה לבוא וללמד אותנו יסוד - איך הולכים בדרך ברמה כזו שהשכינה תוכל להופיע שם. זה הלימוד, זה נקרא התורה. תורה שלא מקיפה את כל המציאות - זה לא נקרא תורה, "תורה" - לשון הוראה, וההוראה הזאת - מבחנה המרכזי הוא לדעת להורות אותנו בכל מצב. ואכן ישנם בדרך כל מיני צרות וניסיונות, כמו שכתוב במשנה במסכת אבות (פרק ה' משנה ד'): "עשרה ניסיונות ניסו אבותינו את הקב"ה במדבר", ניסיונות שהתגלו כביזיונות, לא תמיד ניסיון מצליח. ללכת בדרך בלי לשאול מה הקב"ה רוצה ממך - וגם אם שואלים - לא ללכת בדרך - זה כבר ניסיון שהוא ביזיון. מותר לנסות את הקב"ה בדרכים מסוימות: לשאול בדרך איפה הברז, או מה נעשה בלי מים, אבל אי אפשר לבזות אותו בדרך. שואלים שאלות וזה טוב, כי עם שאלות מגיעים ליותר קרבת אלוקים. בבית הקבוע - דברים נראים פשוטים, ולכן לפעמים יוצאים לדרך להכיר את גודל הדברים, וזה מצוין. אבל בגלל שזה סגנון הדרך, אם אתה לא שואל נכון - אתה תיפול. זה היתרון וגם החיסרון של הדרך, ואם לא יודעים לשאול אז יש לזה מחיה, כמו שנראה בהמשך הדרך. מעולם לא הפריע לקב"ה שישאלו, זה עניינה של הדרך. אבל כל השאלה היא איך אתה שואל, וזה הניסיון שהתגלה כביזיון. עד כדי כך, שבאחד הביזיונות נהפכה הדרך מאחד עשר יום לארבעים שנה - מאבחנה לא מדויקת נהיה מחיר עצום. לכן באותה נשימה צריך לזכור ולא להתבלבל - שאחרי הדרך צריך לחזור אל הקביעות. לא להילחץ לחזור אל המקום - אבל לדעת שצריך לחזור ולהישמר בדרך. איך אתה הולך בדרך ולא מלחיץ את עצמך להגיע למקום שצריך? לזה

יש תורה, לזה יש את ספר במדבר, שמלמד איך הולכים בדרך. זה ודאי יהיה שייך לדורותינו שהם דורות התנועה, גם בתוך א"י צריך לזוז. תודעתית אנחנו עדיין לא פה.

ובספר הזה טמונים היסודות והשיטות. שיטה ראשונה שקופצת מיד, זה שאין דבר כזה לצאת לדרך עם פחות רוחניות! כמו שאדם שהולך לטיול במדבר, הוא לא אומר: "אני אקח פחות מים כי זה כבד" - כך אין אפשרות לצאת לדרך עם ירידה ביראת שמיים. וכך אמר הקב"ה: במדבר יש משכן, יריעות, אבנים, קרסים וכו' - אין מצב שיוצאים לדרך ומשהו אחד נשאר מאחור, רואים בפתיחת החומש שהכול יוצא לדרך. זאת נפקא מינא חשובה לנו - איך אנחנו נודדים כשאנחנו צריכים - האם אנו יוצאים חמושים בהכול, או שבגלל שהדרך ארוכה משאירים חלק מאחור. מי ששקוע בעמקה של תורה - ייקח את כל עמקה של תורה איתו לדרך. בדרך יכולה להיות שגגה, ולכן שבט דן הוא מאסף לכל המחנות, כי לא משאירים שום דבר בשטח. בשביל לא להשאיר כלום בשטח, צריכים את הארון עם שני לוחות הברית והתורה. צריכים את הארון, כדי שתדע שהקב"ה ביקש שתצא לדרך. כשהמשכן יוצא לדרך, פירושו של דבר שהקב"ה רוצה שתצא לדרך (בימינו תלמידי חכמים הם מתווים את הדרך).

אחרי שידועים שעפ"י ה' ייסעו ועפ"י ה' יחנו, יש עוד סוגיה בפרשה, והיא סוגיית הסדר. הסדר הוא דבר חשוב מאוד, כי כמו שבגוף האדם יש אברים שכל אחד חייב להיות במקומו - כך גם האומה מורכבת משניים עשר שבטים שלכל אחד מקומו שלו, וגם כשהם יחנו בסיום המסע הם יצטרכו להישאר שניים עשר שבטים במקומם. אוי ואבוי אם הדרך תשטש את התחומים. אם יהיה טשטוש - לעולם לא נגיע לבית עולמים. טשטוש התחומים של הדרך, כמו שרואים היום, זה לא מקרב אותנו לבית המקדש, כי כשאתה מטשטש את התחומים אז אין את מה להחזיר - אתה פשוט מקבל מצבור איברים, שבמקום להיות גוף האיברים לא יודעים מה מי מו. למה נהפכה הדרך מ10 יום 40 שנה? כי טשטשנו את התחומים. ולכן צריך להחזיר את האומה, שכשנחנה ידע כל אחד את מקומו. האומה יכולה להתקדם רק כאשר כל שבט שומר את מעמדו, ובשעת החנייה יודע את מקומו. אחדות זה לא טשטוש, זה לשמור על מדרגות, וגם כשהולכים צריכים הלוויים לדעת מי נושא כלים מי מקים וכו', ולכל אחד יש את מדרגתו המיוחדת. אי אפשר לבלבל את הסדר בדרך ולחשוב שכשנחנה הכול יחזור מיד למקומו.

בפרשה מופיעים המספרים של כמות האנשים בכל שבט. אבל כשאתה מגיע להפטרה, כתוב "והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר" (הושע ב' א') אז למה סופרים? התשובה היא, שהמניין שמופיע בפרשה שמגדיר את כמות השבטים שבכל שבט - מייצר משהו רוחני שעליו נאמר "לא ימד ולא יספר". התורה מביאה את כמויות השבטים כדי להסביר, שכאשר מחברים את כל השבטים מגיעים למציאות אלוקית, למספר שהוא שמימי. "טשטוש התחומים הוא סכנה, שמירת התחומים היא בריאות" יש לחזור על דברים אלו מאה פעמים!

"יורו משפטיך ליעקב" זה הלב של האומה הישראלית. הכוהנים עובדים קצת בשנה, ועיקר עניינם זה להיות מחנכים. ואז בעז"ה "רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתני בפוך לא ימושו מפוך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך עד עולם" הכול תלוי בתורה המחנכת, למען יחזקו בתורת ה'. לכן נותנים מנה לכוהנים, שהעיניים יהיו נשואות אליהם וכך יחזקו בתורת ה'.

